

ንግስነት ጃንዳ አክቲቦች።

ንግድ ምርት ዝተፋሕሰ ተንኮል ጃንዳ ንዓባይ ትግራይ ምምስራት ኣብ መወዳእታ 2020 ቅድሚ ሕጂ ኣብ ዓለም ተራእዮ ብዘይፈልጥ ስዕረት ይድምደም ኣሎ። ሃንደስቲ ዓባይ ትግራይ ካብ ኢትዮጵያ ንምንጻል ብሕልሚ እንተዘይኮይኑ ብትግባር ከምዘይክኣል ዝበዝሑ ክፋል ህዝቢ ትግራይ ንረብሕኡ ከምዘይኮነ ከጉርምሩምሉ ዝጸንሑ ጉዳይ እዩ ኒሩ። እንተኾነ ግን ጃንዳ ብዝዘመቶቶ ሃብቲ ሰቪራ ላዕሊ ላዕሊ እንተዘይኮይኑ ታሕቲ ከይጠመተት ድልዎትን ሓሳብ ህዝብን ከተንብብ ጸረ ረብሕኣ ስለ ዝመሰላ ህዝቢ ትግራይ ሕሰም ኣብ ዓንቀሩ በጺሑ ከይዘረብ ኣፉ ተሎጉሙ ኢደዳ ሕግምን ድኽነትን ኮይኑ ጸኒሑ። ልዕሊ ኩሉ ኸኣ ዘይምትእምማን ምስ ሓዉ ህዝቢ ኢትዮጵያ ኣሕዲሩሉ። ዝኾነ ነገር ስፍራ መሊኡ ክፈሰስ ናይግድን እዩ።

እቲ ኣብ ህዝቢ ኢትዮጵያ ብፍላይ ኣብ ህዝቢ ትግራይ ክውህሉል ዝጸንሑ ጸልኢ ኣብ ልዕሊ ጃንዳ ካብ መሰፈሩ ስለ ዝሓለፈ ከም እሳተ ጎመራ ፈሲሱ ንግንዳ ወያኔ ክሸልብዎም ግዜ ኣይወሰደን። ጃንዳ ኣብ ልዕሊ ኣተሓሳስብኣን ኣካይድኣን ዳህሰሳ ኣብ ኑባሳ ክንዲ ትገብር፡ ኣብ ህዝቢ ወራዳ ድልዎታቱን መነባብሩኡን ኣብ ክንዲ ትርጉም፡ ህዝቢ መሲላ ኣብ ውሽጡ ክንዲ ትገብርን እሂን ምሂን ኢላ ጸገማቱ ትፈትሕን፡ ንነብሳ ክንዲ ትግስስጽ፡ መሳቱን መሓዙት መራሕቲ ምዕራባውያን ሃገራትን ኣሜሪካን ክትመስል፡ ክንዲ ዕንቁሩዮብ ከላ ሓርማዝ መሲላ ክትርኤ ክትብል ኣብ ዘይተጸበዮ ሰዓት፡ ባዕላ ብዝወሰደቶ እኩይ ጥልመት ዝመልኦ ስጉምቲ ኣብ ሓጺር ግዜ ንኹሉ ሕገ መንግስታዊ ኣገባብ ፈደራል ጸማም እዝኒ ሂባ ከም ባላንቺና ተተኩሳ ነፊሳ። ጃንዳ ኣብ ውሽጢ ሃገር ከላ ንኣይሊ ፈደራላዊ መንግስትን ህዝብን ከተንብብ ዘይትኸእል፡ ኣብ ሞንጎ ህዝቢ ኢትዮጵያ ህዝቢ ትግራይ ዝወሓደ ሚኒስቴር ከሎ ጃንዳ ግን ብግምጥልሽ እያ ኣንቢባቶ። ኣብ ልዕሊ 95% ህዝቢ ኢትዮጵያ ሓንገሪ ዓቕምን ኣፍልጦን ከምዘይብሉ ንዕቅት ኣሕዲራ።

ጃንዳ ጉጉይ ገምጋም ዝገበርቶ ኣብቲ ዝወላዓቶ ሓዊ ንመንግስቲ ኤርትራን ጎረባብቲ ሃገራትን ተጂቱኸካ ኣብ ኩናት ከም ዝኣትዎ ምግባር ዝብል ኣጉል ሓሳብ እዩ። ካብ ገለ ምሳሌታት ንባህርያት ጃንዳ ጽገልጽ፡ ከምቲ ግብጻውያን ከምሰሉ ከለዉ (ማ ተቐል ኣና ሻጥር፡ ፊ እናስ ኣሸጠር ምነክ) ኣነ ሻጥር እዩ ኣይትበል፡ ካባኻ ንላዕሊ ሻጥራት ሰባት ኣለዉ፡ ዝብል፡ ጃንዳ ወያኔ ዘይክኣል ኮይኑ እንበር ኣነዩ ፈጣሪ ልዕሊይ የሎን ክትብል ኣይምሓፈረትን። ካልእ ጉጉይ ርዲኢ ጃንዳ ካብ ተምኩሮ ኣይትምሃርን እያ። ዘኸሰባን ዘኸሰራን መጽናዕቲ ኣይትገብርን እያ። መኸሰቡን ክሳርኡን ዘይፈልጥ ነጋዳይ ኣማሰይኡ ነብሰ ባዶ እዩ ዝተርፍ። ጃንዳ ክሳራ ግዜ ከምጽኦ ዝኸእል ወድዓውነት ኣብ ግምት ኣይተእቱን እያ። ትማልን ሎምን ጽባሕን ሓደ ሚዛን እያ ትህቦ። ምስ ጸገብት ከም ኣድጊ ህላ እንተዘይኮይኑ ማዕላ (ሕድሪ) ኣይተኸብርን እያ። ኣቦታትና ከምሰሉ ምስ ክልቢ ኣይትትሓባእ ይብሉ። ጃንዳ ክንደይ ኣኸላባት (ሃሱሳት) መልሚላ ኣብዛ ግዜ ዕርበታ ኣብ ጎና ብረት ኣልዲላ ዝተሰለፈት ጉጅለ ሃሱሳት የላን። ምኽንያቱ ዝነበረን ዝምድና ናይ ረብሓ ድኣንበር ቅኑዕ መትከላዊ እምነት ዘይነበር ስለ ዝኾነ። ድሕሪ ማይ ናብ በዓቲ ጉጅለታት ሃሱሳት ጃንዳ ንምሕጋዝ ገንዘብ ከዋጽኦ ላዕልን ታሕትን ይብላ ኣለዎ። ፊሳውን ሳንዱቕ ስለ ዘድልዮ እቲ ምውጻእስ ዝደለ ምኾነ፡ ግን እቲ ፊሳታትክ ይርከብዶ ይኸውን?

ህዝቢ ኤርትራ ብመሰረት እቲ ኣብ ግዜ መግዛእቲ ዘጋጠሞ ኩፉእ ተግባራት ትግራዎት ከማርር ጉቡእ እዩ። ስለ ሰላም ኢልካ ካብ ታሪኽ ዝሕከኽ ነገር ኣይኮነን። ብሓፈሻ ብዛዕባ ህዝቢ ትግራይ ምባል ግን ጉቡእ ኣይመስለንን። ምኽንያቱ ኣብ ትግራይ እቲ ዝበዝሑ ኣካል ሕብረተሰብ ጎና ካብቲ ኣብ ግዜ ሃይለስላሴን ደርግን ዝወርዶ ዝነበረ ግፍዕን ስእነትን ኣይተገላገለ። ክሳብ ሕጂውን እቲ ስርዓታት ዘሎ እዩ ዝመሰሎ ዘሎ። ብዘደዳ ብሰንኪ ወያኔ ኣብ ልዕሊ ብሄራት ኢትዮጵያ ዘውረደ ግፍዕታት ግዳይ ኮይኑ። ተጸሊኡ። ወያኔ ንህዝቢ ትግራይ ብዝግባእ ኣኸቢሩ ሓዙዎ እንተዝነበር ከምዚ ሕጂ ንርእዮ ዘሎና ማዓት ፈኸራታት እናፈከረ ኣብ ውሑድ ማዓልታት ሃደሽደሽ ኢሉ ኣይምፈረሰን። ኣይሰሙን ኣይወርሑ ርድኡኒ ኢሉ ናብ ሃገራት ኣይመእወዮን። ንህዝቢ ትግራይ ከም ብላይ ጨርቂ ደርቢዮ ጸኒሑ እዩ። እቶም ኣብ ጎኒ ወያኔ ኮይኖም

ጠራዕራዕ ዝብሉ ውሑዳት መልሓሶም ከንድመጽዓ ቁመቱ ሰሚዕካ ንብሙሉኡ ህዝቢ ከንትውንጅል ኣይከኣልን እዩ። መንግስትን ህዝብን ኤርትራ ወጽዓ ንጹሃት ተጋሩ ኣጸቡቁ ስለ ዝርዳኣ ብናይ ጃንዳን ሰዓብታን ተግባራት ተበጊሱ ኣብ ልዕሊ ህዝቢ ትግራይ ዝኾነ ኣዕናዊ ስጉምቲ ኣይወሰደን። ክወስድ ኣሲቡ ኣይፈልጥን። ብድሕሪ ሕጂውን ኣይወሰድን እዩ። ምኽንያቱ ቃልሲ ህዝቢ ኤርትራ ጸረ ዝሓቲ ድኣንበር ጸረ ህዝቢ ስለ ዘይነበረን ዘይኮነን።

መንግስቲ ኤርትራ ስለስተ ኣገባብ ቃልሲ እዩ ዝጥቀም ብናተይ ኣረዳድኣ፡ ንሰለስቲኡ ብዝገጥም ኣገባብ መልሲ ይህብ። 1) ብኣይሊ ብረት ተሃንዲዱ ንዝመጸ ግድነት ኮይኑዎ ብብረት ይገጥም። 2) ብፖሎቲካዊ መዳይ ንዝመጸ ብስነፍልጠታዊ ኣገባብ ይምልሰሎ። 2) ብዓመጽ ሕጊ ጥሒሱ ንዝመጸ ብሕጋዊ መንገዲ ልዕልና ሕጊ ተማእዚዙ ይምክቶ። ናይዚ ሰለስተ ኣገባብ ቃልሲ ኣብነታት ኣለና። ሀ) ዓወት ብረታዊ ቃልሲ፡ ለ) ምፍሻል እገዳ፡ ሐ) ወሳነ ጉዳይ ሓንሸን ባድመን ብፍርዲ። ናይ ጃንዳን ግን በለስ ምስ እሾኹ፡ መርበረ ምስ ምረቱ፡ ጸባ ምስ ላህመቱ ኣብ ኣደ ሒላብ (ስልጣንያ) እዩ። እዚ ስለ ዝኾነ ከኣዩ ጃንዳን(ባንዳ) ኣብ ዘባና ከላ ሰላም ከምዘይረከብ ንፈልጥ። ጭቁን ህዝቢ ትግራይ ካብዛ ጃንዳን ነጻ ከይኮነ ሰላም ክነበር እዩ ኢልካ ምሕሳብ ፍጹም ጌጋ እዩ። ስለዚ ንኹሉ ብፍላይ ኢትዮጵያ ሰላም ክትረህብ፡ ህዝቢ ትግራይ ከም ኩሎም ህዝብታት ኢትዮጵያ ተኸቢሩ ክነበር፡ ብኣፈሻኡ ዘባና ክቐስን በሰር ዓይኒ ኮይና ዝጸንሑ ጃንዳን ትጥፋእ። ትዕግስት መንግስቲ ኤርትራ ዓወቱ ዓለም ዘዛረበ ኮይኑ ኣሎ። ኤርትራ ኣብ ዝመውት ዘሎ ስርዓት ጃንዳን ትዕግስቲ ምግባር እንተዘይኮይኑ ኢዳ ትሕውሰሉ ነገር የለን። ገለ ኤርትራውያን ብሰሚዒትን ቁጠዔን እንብሎ ነገራት ካብ ሃገራዊ ሓልዮትን ድሕነትን ዝተበገሰ እኳ ይኹን እንበር ኣውቶቡስ ኣባይ ከምትኸይድ ከይፈለጥካ ኣይትስቀላን ኢኻ። መንግስቲ ኤርትራ ግን ትኸቶኽ ወያነ ስለምንታይ ምኽኑ ስለ ዝፈልጥን ብትም ከም ዝሰዕር ስለ ዝኣምን ግብረ መልሲ ንምሃብ ሓንቲ ትንፋስ ክትሓልፍ ምርጭኡ ኣይኮነን። ኣብ መንግስትና ዝወስዶ ስጉምትታት ሓልዮታዊ ሰሚዒታት ክህልዉና ንቡር እዩ፡ ግን ኣርሕቕ ኣቢልና ክንሓስ ኣገዳሲ እዩ። ትኣምኖ ሊእኸካ እዚ ተሪፉኒ ኣይትብል።

ሰላምን ቅሳነትን ንዘባና
ነባሪ ዝኸሪ ንሰማእታትና
ዓወት ንኣፋሽ
ገብረንጉሰ መስመር